

Конференција:
”Правци развоја занатско-техничког
средњег стручног образовања и васпитања у Србији”

АКТУЕЛНО СТАЊЕ У СРЕДЊЕМ СТРУЧНОМ ОБРАЗОВАЊУ У СРБИЈИ

Београд, 26.и 27.11.2013.год.

ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

- *Законом о основама система образовања и васпитања* прописано је да Република Србија оснива **Завод за унапређивање образовања и васпитања** ради праћења, обезбеђивања и унапређивања квалитета и развоја система образовања и васпитања, за обављање развојних, саветодавних, истраживачких и других стручних послова у предшколском, основном и средњем образовању и васпитању.
- Завод за унапређивање образовања и васпитања учествује у припреми прописа из области образовања и васпитања из надлежности Министарства просвете и науке, Националног просветног савета, Савета за стручно образовање и образовање одраслих.
- У свом саставу, Завод има пет организационих јединица:
  - ✓ Центар за развој програма и уџбеника;
  - ✓ Центар за стручно образовање и образовање одраслих;
  - ✓ Центар за професионални развој запослених у образовању;
  - ✓ Сектор за специфична питања предшколског, основног и општег средњег образовања и васпитања и
  - ✓ Сектор за правне, финансијске и информатичке послове.

Центар за стручно образовање и образовање одраслих

- Послови Центра -

- припрему стандарда из надлежности Савета за стручно образовање и образовање одраслих;
- припрему дела наставног плана и програма средњег стручног образовања и васпитања за образовне профиле и програма завршног испита и стручне матуре;
- припрему дела наставног плана и програма основног и средњег стручног образовања одраслих и програма завршних испита и стручне матуре;
- припрему програма мајсторског и специјалистичког образовања и њихових испита;
- припрему дела наставног плана и програма образовања за рад и завршног испита, програме стручног оспособљавања и програме испита, програме обуке и програме испита и моделе признавања претходно стечених знања и вештина;
- учествовање у припреми стандарда квалитета уџбеника и наставних средстава стручног образовања и образовања одраслих и плана уџбеника;
- давање стручне оцене уџбеника стручног образовања и образовања одраслих у поступку одобравања (поверени посао);
- припрему националног оквира квалификација за ниво средњег стручног образовања, специјалистичког и мајсторског образовања и за друге облике стручног образовања;
- припрему листе образовних профила;
- припрему мреже стручних школа и школа за образовање одраслих и праћење њене целисходности;
- припрему развојних пројеката и активности које повезују стручно образовање и запошљавање;
- послове утврђивања испуњености стандарда програма стручног оспособљавања и обуке када се остварују према ваншколским прописима (поверени посао);
- давање мишљења о испуњености стандарда за остваривање посебних програма стручног оспособљавања и обуке;
- помаже координацију социјалног дијалога и партнерства на различитим нивоима планирања, развоја и остваривања стручног образовања и образовања одраслих;
- друге послове, у складу са *Законом о основама система образовања и васпитања* и актом о оснивању.

Центар за стручно образовање и образовање одраслих
- Структура Центра -

СРЕДЊЕ СТРУЧНЕ ШКОЛЕ У СРБИЈИ У БРОЈКАМА

- Удео ученика који похађају средње стручне школе је 72,59%, од чега је 59% на четворогодишњем школовању, (гимназије 25,38%, уметничке школе 2,03%);
- Све средње стручне школе су груписане су у 15 [подручја рада](#);
- У систему је укупно [278 профила](#), од тога 166 (42 огледна) четворогодишњих и 121(9 огледних) трогодишњи;
- Укупан број средњих стручних школа у Србији , у школској 2013/2014. год. је:
  - 284 редовне;
  - 39 уметничке;
  - 29 специјалне;
  - 34 мешовите (гимназија + стручна школа)
- Број ученика је око 300 000 у редовним и око 1200 у специјалним школама;
- Укупан број наставника у средњим школама је 27298;
- Однос броја ученика и одељења даје просек од 27 - 28 ученика по одељењу, а у Београду до 31;
- Уписна квота и [број уписаних ученика](#) у трогодишња занимања у опадању;

ИЗАЗОВИ

- Велики број профила у систему;
- Средње стручно образовање уско специјализовано и мало прилагођено савременим пословима у оквиру којих се очекује способност сагледавања комплексног проблема (укрупњивање профила);
- Застарелост самих профила, од којих многи одговарају пословима који већ одавно не постоје у процесу рада;
- Недостатак профила неопходних за потребе савремене технологије;
- Наставни програми доста застарели ;
- Доношење националне класификације занимања ;
- Дефинисање Националног оквира квалификација;
- Реализација практичне наставе (организација, обезбеђивање квалитета реализације у погледу кадра, опреме и наставних средстава);
- Подршка и обука наставника у школама и ментора у предузећима (стручно усавршавање наставника и ментора);
- Евалуација и мерење ефеката стручног образовања.

АКТИВНОСТИ ЦЕНТРА НА ПРЕВАЗИЛАЖЕЊУ ИЗАЗОВА

- Развој наставних планова и програма у огледу и подршка школама у имплементацији огледа (око 60);
- Развој стандарда квалификација за све огледне профиле;
- Развијени концепт и програми завршних и матурских испита у огледу (развој и примена методологије оцењивања заснованог на компетенцијама, обуке наставника и школских тимова за реализацију испита по новом концепту, анализа реализације завршних и матурских испита);
- Извршено иновирање наставних програма у постојећи профилима (већина их је била из 1993.,год.);
- Донети нови савремени Нормативи простора, опреме и наставних средстава за све образовне профиле у систему;
- Израђен нацрт НОКС;
- Формирана 4 Секторска већа-пилот (у циљу истраживања квалификација на тржишту рада и развоја стандарда квалификација);
- Донети додатни стандарди квалитета рада установа;
- Прикупљање података у сврху формирања базе мреже школа;
- Континуирана сарадња и учешће социјалних партнера у свим активностима (остала министарства, НСЗ, Привредне коморе, Заједнице стручних школа, факултети, високе школе...)
- Континуирана сарадња и учешће у активностима пројеката (CARDS, IPA, GIZ, Kulturkontakt, ETF, ERISEE и др.)

ПРАКТИЧНА НАСТАВА

- Остваривање праксе у средњим стручним школама и предузећима представља један од кључних елемената у остваривању квалитетне припреме ученика и полазника за запошљавање и њихову професионалну каријеру.
- Почетна **пракса ученика која се остварује у школама** је потребна и неопходна у свим занимањима и представља суштински део оних вештина и постигнућа која формирају радну способност појединца.
- Током **праксе у предузећима и компанијама** ученици и кандидати за будуће запошљавање добијају могућност да упознају и стекну праксу у реалним условима и на стварним технологијама.
- Само кроз огромна улагања средстава у обуку наставника, опрему и материјал, пракса у предузећима би се могла заменити праксом у школама или у институцијама за обуку али и тада би она била само симулација.
- Пракса обављена у предузећима се реализује кроз ограничен број операција и једну специфичну технологију, која може бити ограничена у смислу могућности преноса стечених вештина, а у исто време циљеви предузећа су продуктивност и пружање услуга.
- У даљем развоју стручног образовања неопходно је успоставити систем који ће омогућити остваривање праксе како у школи тако и у предузећима и компанијама тј. систем стручног образовања у Србији треба да развије такав систем праксе чија ће структура обухватити комбинацију праксе која се остварује у школи и праксе која се реализује у предузећима и компанијама.

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА (ЈОШ ИЗАЗОВА)

- Слаба заинтересованост родитеља и ученика-неатрактивна трогодишња занимања ;
- Медијска подршка;
- Подршка социјалних партнера више декларативне природе (нарочито у делу који се односи на организовање практичне наставе);
- Уписна политика;
- Мрежа школа;

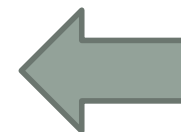
ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

Подручја рада

1. Пољопривреда, производња и прерада хране
2. Шумарство и обрада дрвета
3. Геологија, рударство и металургија
4. Машинство и обрада метала
5. Електротехника
6. Хемија, неметали и графичарство
7. Текстилство и кожарство
8. Геодезија и грађевинарство
9. Саобраћај
10. Трговина, угоститељство и туризам
11. Економија, право и администрација
12. Природно математичко подручје рада
13. Култура, уметност и јавно информисање
14. Здравство и социјална заштита
15. Остала делатност личних услуга

ПРОФИЛИ

Подручје рада	Четворогодишњи образовни профили		Трогодишњи образовни профили		Σ
	класични	оглед	класични	оглед	
ГЕОДЕЗИЈА И ГРАЂЕВИНАРСТВО	7	2	12	1	22
ГЕОЛОГИЈА, РУДАРСТВО И МЕТАЛУРГИЈА	6	2	9	1	18
ЕКОНОМИЈА, ПРАВО И АДМИНИСТРАЦИЈА	8	3	0	0	11
ЕЛЕКТРОТЕХНИКА	10	5	7	1	23
ЗДРАВСТВО И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	13	6	0	2	21
МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА	15	3	32	1	51
ЛИЧНЕ УСЛУГЕ	1	0	6	0	7
ПОЉОПРИВРЕДА, ПРОИЗВОДЊА И ПРЕРАДА ХРАНЕ	7	1	11	1	20
САОБРАЋАЈ	9	4	5	2	20
ТЕКСТИЛСТВО И КОЖАРСТВО	4	5	6	1	16
ТРГОВИНА, УГОСТИТЕЉСТВО И ТУРИЗАМ	5	1	4	3	13
ХЕМИЈА, НЕМЕТАЛИ И ГРАФИЧАРСТВО	11	5	9	0	25
ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЈА	2	0	0	0	2
ШУМАРСТВО И ОБРАДА ДРВЕТА	4	4	5	2	15
КУЛТУРА, УМЕТНОСТ И ЈАВНО ИНФОРМИСАЊЕ	22	1	0	0	23
УКУПНО	124	42	106	15	287

УПИС

ПОПУЊЕНОСТ УПИСНЕ КВОТЕ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА од 2005/06- 2012/13
за трогодишње образовања

	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Број места	28010	25340	23364	22194	20999	19836	16344	16570
Попуњено	19981	19375	16862	15983	14980	14469	9849	11362
У %	71.3	76.5	72.2	72.0	71.3	72.9	60,3	68,6

